

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 22C/16/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1120205811
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ágnes Nagyová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2022:1120205811.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I sudkyňou Mgr. Ágnes Nagyovou v spore žalobcov: X./ T. S., H.. XX.XX.XXXX, S. XX, Č., X./ Q. S., H.. XX.XX.XXXX, S. XX, Č., X./ Z. S., H.. XX.XX.XXXX, S. XX, Č., všetci práve zastúpení: MEDRECKI & PARTNERS LAW OFFICE, SPÓLKA KOMANDYTOWA, organizačná zložka zahraničnej osoby, IČO: 52 834 395, Pražská 11, Bratislava, proti žalovanému: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., IČO: 00 151 700, Dostojevského rad 4, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým príbuzným,

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 1./ sumu 14 000,- eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 2./ sumu 7 000,- eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 3./ sumu 14 000,- eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Súd žalobu vo zvyšnej časti z a m i e t a .

V. Žalobcovia majú nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia dňa 06.03.2020 doručili súdu žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorou sa každý zo žalobcov domáhal zaplata sumy vo výške 20 000,- eur.

2. Žaloba bola odôvodnená na tom skutkovom základe, že dňa 28.03.2019 v čase o 7:48 hod. došlo k dopravnej nehode, pri ktorej sa pán Peter Petík ako vodič dodávkového motorového vozidla značky Mercedes - Benz Sprinter 906 KA s G.: N. v smere jazdy Slovenské Kľačany - Pôtor plne nevenoval vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke, v dôsledku čoho neregistroval v protismernom jazdnom pruhu prichádzajúce osobné motorové vozidlo značky Ford Focus C - Max s G.: N., kde pri odbočovaní doľava vošiel do protismerného jazdného pruhu a vytvoril tak náhlu prekážku pre dané osobné motorové vozidlo, ktoré viedol žalobca 3./, ktoré narazilo do dávkového motorového vozidla, v dôsledku čoho bolo osobné motorové vozidlo vymrštené mimo vozovku do priekopy, čím spolujazdcovi na zadnom sedadle v osobnom motorovom vozidle, A. S., H.. XXXX, spôsobil zranenia, s ktorými bol hospitalizovaný a ktorým počas hospitalizácie podľahol, keď bezprostrednou príčinou jeho smrti bolo srdcovo-pľúcne zlyhanie chorobne zväčšeného a zmeneného srdca pri pomliaždení a zápale pľúc, pri sériových zlomeninách rebier a kľúčnej kosti vpravo s krvácaním do pravej pohrudnicovej dutiny, pri zlomenine pravej temporálnej kosti vpravo a subarachnoideálnom difúznom krvácaní ako komplikácií

dopravného úrazu. Žalobcovia poukázali na to, že vodič dodávkového motorového vozidla bol trestným rozkazom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 22T/128/2019 zo dňa 28.10.2019 právoplatne odsúdený. Ďalej uviedli, že predmetné dodávkové motorové vozidlo bolo v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistené u žalovaného. Vzhľadom na uvedené mali za to, že ich nárok ako blízkych osôb, ktorých sa dotkla smrť ich príbuzného a bolo ňou zasiahnuté do ich práv na súkromný a rodinný život, je opodstatnený. Tvrdili, že následok spôsobený protiprávnym konaním bol značný a dotkol sa ich veľmi silným spôsobom. Uviedli, že medzi nimi a zomretým existovali silné sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, ktoré si budovali až do ich smrti, so zosnulým tvorili veľmi šťastnú a usporiadanú rodinu, práve z tohto dôvodu jeho stratu vnímajú veľmi citovo emotívne. Žalobkyňa 1./ ako manželka usmrteného Juraja Pavlova uviedla, že so zosnulým žila v šťastnom a harmonickom manželstve 46 rokov a veľmi jej chýba. Žalobkyňa 2./ ako dcéra a žalobca 3./ ako syn zosnulého Juraja Pavlova poukázali na ich dobrý vzťah s nebohým otcom.

3. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. H., že za vznik predmetnej dopravnej nehody, pri ktorej došlo k smrti nebohého A. S., bol zodpovedný S. S., ktorý bol za predmetný skutok uznaný vinným. Napriek uvedenému mal za to, že je potrebné zohľadniť aj iné skutočnosti nevyplývajúce z trestného rozkazu, ale z trestného konania. Zo správy polície zo dňa 24.04.2019 o predmetnej dopravnej nehode považoval za zrejmé, že spolujazdec - nebohý A. S. nebol v čase vzniku dopravnej nehody pripútaný bezpečnostnými pásmi. Žalovaný bol názoru, že pokiaľ ide o právny základ uplatneného nároku, žalobcovia neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali bez akýchkoľvek pochybností, že k vzniku ujmy došlo výlučne konaním odsúdeného vodiča. Vo vzťahu k uplatnenej výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch považoval za potrebné skúmať okrem iného intenzitu vzťahu žalobcov so zomretým, vek zomretého a pozostalých, otázku hmotnej závislosti pozostalých na usmrtenej osobe, postoj pôvodcu zásahu, mieru spoluzavinenia usmrtenej osoby. Poukázal na zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi a tvrdil, že podľa tohto zákona by osoba poškodená násilným trestným činom v roku 2019 získala sumu maximálne vo výške 26 000,- eur, t.j. 8 666,67 eur na osobu. Na záver poukázal na skutočnosť, že všetci žalobcovia požadujú náhradu v rovnakej výške, pričom žalovaný mal za to, že vzhľadom na rozdielny rodinný pomer žalobcov k zosnulému, a teda aj rozdielnu intenzitu a povahu ich vzťahov so zosnulým, nemožno bez ďalšieho posudzovať vzniknutú ujmu ako rovnako závažnú.

4. Žalobcovia v replike považovali nepripútanie sa zosnulého bezpečnostným pásmom za nespornú skutkovú okolnosť. Tvrdili, že dôvodom požadovania nároku v rovnakej výške je fakt, že išlo o veľmi konzistentnú, citovo prepojenú rodinu, preto stratu rodinného príslušníka vnímali každý úplne rovnako.

5. Žalovaný vo vyjadrení doručenom súdu dňa 25.11.2021 mal za to, že žalobcovia nepreukázali, že k vzniku ujmy bezpochyby došlo výlučne konaním vinníka dopravnej nehody. Považoval za nesporné, že kým žalobkyňa 1./ a žalobca 3./, ktorí boli rovnako účastníkmi dopravnej nehody, boli pripútaní bezpečnostnými pásmi, nebohý nebol pripútaný. Z výpovede žalobcov mal za zrejmé, že žalobkyňa 2./ a žalobca 3./ neboli hmotne závislí od nebohého, zároveň žalobkyňa 2./ s nebohým nežila v spoločnej domácnosti. Tvrdil, že žalobcovia okrem svojich jednostranných, subjektívnych tvrdení žiadnym relevantným spôsobom nepreukázali, ako sa strata príbuzného prejavila v ich ďalšom reálnom, či psychickom živote. Bol názoru, že nepostačuje dokazovať neoprávnenosť zásahu, ale aj jeho reálny dopad na chránené osobnostné práva.

6. Žalobcovia dňa 05.01.2022 doručili súdu vyjadrenie, v ktorom uviedli, že ich výpovede sú riadnymi dôkazmi, ktoré neboli nejako spochybnené. Mali za to, že z ich výpovedí vyplynulo, že smrťou manžela a otca bolo zasiahnuté do ich životov, a to nenapraviteľným spôsobom. Vo vzťahu k namietanému nepripútaníu sa bezpečnostným pásmom zosnulým poukázali na to, že v obdobných prípadoch je obvyklé, že súdy znížia náhradu nemajetkovej ujmy v prípade použitia bezpečnostných pásov usmrtenej osoby o 10%. V tomto prípade však žalobcovia boli presvedčení, že nimi uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy bol uplatnený v takej výške, že už nie je možné jeho zníženie.

7. Právny zástupca žalobcov na pojednávaní zotrval na podanej žalobe. Mal za to, že aj v prípade určitej spoluzodpovednosti nebohého by výška nemajetkovej ujmy nemala klesnúť pod žalovanú sumu. Tvrdil, že dôvody, pre ktoré nebohý nebol pripútaný bezpečnostným pásmom, mali podklady v jeho zdravotnom stave.

8. Poverená zástupkyňa žalovaného na pojednávaní dňa 04.06.2021 namietala základ, výšku požadovanej nemajetkovej ujmy, ako aj pasívnu vecnú legitimáciu. Následne na pojednávaní dňa 21.01.2022 uviedla, že ostatné ochorenia usmrtenej osoby považuje za nerozhodujúce pre daný spor. Vzhľadom na závery znaleckého posudku vypracovaného v trestnom konaní mala za to, že u nebohého nemalo vplyv na smrť nepripútanie sa bezpečnostným pásom, napriek tomu žiadala, aby súd zohľadnil v rozhodnutí porušenie právnej povinnosti pripútať sa bezpečnostným pásom.

9. V predmetnej veci bolo vykonané dokazovanie výsluchom žalobcov, listinnými dôkazmi založenými do spisu, pripojeným trestným spisom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 22T/128/2019 a ostatným obsahom súdneho spisu a na základe takto vykonaného dokazovania súd ustálil nasledovný skutkový a právny stav veci.

9.1 Z výpovede žalobkyne 1./ súd zistil, že so zosnulým mali veľmi dobrý vzťah, mali sa radi, nevedeli si predstaviť, že by sa od seba odlúčili, všade chodili spolu, trávili spolu každý deň. Žili v spoločnej domácnosti aj so žalobcom 3./, toho času žalobkyňa 1./ žije so žalobcom 3./. Nebohý a žalobkyňa 1./ boli v čase dopravnej nehody na dôchodku. O domácnosť sa starali spoločne - z dôchodku zosnulého sa platila elektrina a plyn, žalobkyňa 1./ zabezpečovala nákup do domácnosti. Žalobkyňa 2./ je vydatá, má svoju rodinu, nebývala so žalobkyňou 1./, ani so zosnulým, cestou z roboty sa zvykla zastaviť u rodičov, pravidelne ich navštevovala, ako aj jej dve dcéry a manžel. Žalobca 3./ býval s rodičmi, rodičia boli na neho viac odkázaní, vozil ich k lekárom, so zosnulým chodil na futbal, toho času sa stará o žalobkyňu 1./, pretože od dopravnej nehody má zdravotné problémy. Zosnulý mal k žalobcovi 3./ veľmi dobrý vzťah, videl v ňom svojho nástupcu, veľa ho naučil. Po dopravnej nehode sa život žalobkyne 1./ úplne zmenil, stratila milovanú osobu, nie je u nej perspektíva nového vzťahu. Jej život sa zmenil po psychickej aj zdravotnej stránke. Po tragickej udalosti navštevovala psychiatra a psychológa. Keďže bola účastníčkou dopravnej nehody, má zdravotné problémy s kolenom, mala prasknutú hrudnú kosť, užíva lieky na ukladnutie. Žalobkyňa 1./ potvrdila, že sa zosnulý vzadu nepripútať bezpečnostným pásom, pretože ho tlačil, mal na hrudi vystužené cievy.

9.2 Z výpovede žalobkyne 2./ vyplýva, že so svojím otcom mali veľmi dobrý vzťah, ako aj jej manžel. Otec im pomohol vychovať dve dcéry, ktoré nosil do škôlky a školy. Boli v pravidelnom kontakte. Na nebohého otca často myslí, chýba jej, často ho spomínajú aj jej dcéry. Žalobkyňa 2./ uviedla, že s otcom nebývala, preto jeho smrť nevníma tak ťažko ako žalobca 3./, ktorý s rodičmi býval. Po nehode nebola nútená vyhľadať lekársku pomoc. Mala vedomosť o tom, že nebohý nemal potvrdenie od lekára o tom, že nemusí byť pripútaný bezpečnostným pásom.

9.3 Z výpovede žalobcu 3./ súd zistil, že mu nebohý otec veľmi chýba, pred nehodou boli stále spolu. Žalobca 3./ bol účastníkom dopravnej nehody a veľmi ťažko sa mu o nej hovorilo. Každý deň spomína na zosnulého otca, čo všetko ho otec naučil do života, keďže trávili spolu celé dni, bol jeho vzorom. Od detstva mu otec všetko ukazoval, prácu okolo domu na dedine, naučil ho šoférovať, snažil sa z neho vychovať dobrého syna. Chodili spolu na futbal, žalobca 3./ viezol nebohého autom, keď sa mu už zhoršil zdravotný stav. Od smrti otca prevzal starostlivosť aj o matku, pričom sa so žalobkyňou 2./ striedali. Žalobkyňa 1./ má od nehody zdravotné problémy, na záhrade už nič nespraví. Uviedol, že sa na dopravnú nehodu nedá zabudnúť, je to najhorší zážitok v jeho živote. K obojmu rodičom sa snažil mať dobrý vzťah, avšak mu bol bližší vzťah k otcovi. Vinník dopravnej nehody sa im neospravedlnil. Žalobca 3./ potvrdil, že zosnulý otec nebol v čase dopravnej nehody pripútaný bezpečnostným pásom.

9.4 Z trestného rozkazu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 22T/128/2019 zo dňa 28.10.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 19.11.2019, súd zistil, že obvinený S. S. bol uznaný vinným z dôvodu spáchania prečinu usmrtenia, keďže dňa 28.3.2019 ako vodič dodávkového motorového vozidla z nedbanlivosti spôsobil smrť A. S., H.. XXXX závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona. S. S. bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov s podmieneným odkladom a bol mu uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkého druhu v trvaní 18 mesiacov. Žalobkyňa 1./ a žalobca 2./ boli odkázaní s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

9.5 Z úmrtného listu A. S. vyplýva, že sa narodil dňa 08.03.1952 a zomrel dňa 09.04.2019.

9.6 Zo sobášneho listu (č. I. 162-163) súd zistil, že žalobkyňa 1./ a nebohý A. S. V. Z. M. XX.X.XXXX.

9.7 Zo záverov znaleckého posudku č. 31/2019 a č. 4/2019, vypracovaného v rámci trestného konania, vo veci úmrtia A. S., súd zistil, že v prípade úmrtia Juraja Pavlova išlo o kombináciu násilnej smrti, ktorá bola v príčinnej súvislosti s poraneniami, ktoré utrpel pri dopravnej nehode dňa 28.3.2019, a úmrtia z chorobných príčin u polymorbídneho pacienta. Vzniknuté poranenia mali charakter ťažkého stupňa s neistými následkami v prípade prežitia, avšak funkčné rezervy organizmu menovaného boli výrazne znížené pri viacerých chronických ochoreniach, teda v konečnom dôsledku viedli k smrti Juraja Pavlova. V čase pitvy znalci u menovaného nenašli charakteristické krvné výrony, ani zlomeniny v oblasti hrudníka a brucha, ktoré by svedčili pre mechanizmus ich spôsobenia utiahnutými bezpečnostnými pásmi. Na otázku, aké by boli zranenia zosnulého, pokiaľ by bol pripútaný bezpečnostným pásmom, znalci konštatovali, že na túto otázku by odpovedali len v hypotetickej rovine a jednoznačná odpoveď na rozsah a charakter poranení nie je možná.

9.8 Z lekárskeho správ žalobkyne 1./ (č. I. 15 - 29) vyplýva, že žalobkyňa 1./ bola dňa 24.09.2019 opakovane hospitalizovaná na internom oddelení z dôvodu vyšších hodnôt tlaku krvi, necítila sa dobre, nevedela spať. Žalobkyňa 1./ vyhľadala aj psychiatrickú ambulanciu, keďže pociťovala úzkosť, obavy, nespavosť, to všetko po úmrtí manžela.

10. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadost'učinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 16 Občianskeho zákonníka kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

Podľa čl. 15 ods. 1 a 2 Ústavy SR každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením. Nikto nesmie byť pozbavený života.

Podľa čl. 16 veta prvá Ústavy SR nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená.

Podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy SR každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla účinného v čase dopravnej nehody (ďalej len "zákon č. 381/2001 Z. z.") poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa § 4 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z. z. poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

11. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil, že dňa 28.03.2019 došlo k dopravnej nehode, na následky ktorej zomrel manžel žalobkyne 1./ a otec žalobcov 2./ a 3./ Vinník dopravnej nehody - vodič S. S., ktorý porušením viacerých dopravných predpisov zavinil dopravnú nehodu, bol trestným rozkazom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 22T/128/2019 zo dňa 28.10.2019 právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov s podmieneným odkladom a bol mu uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkého druhu v trvaní 18 mesiacov. Medzi stranami nebolo sporné, že motorové vozidlo značky Mercedes - C. K. XXX E., ktorého vodičom bol vinník dopravnej nehody, bolo v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistené u žalovaného. Súd ďalej zistil, že žalobkyňa 1./, žalobca 3./ a nebohý Juraj Pavlov boli účastníkmi predmetnej dopravnej nehody, pričom nebohý nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Žalobkyňa 1./ žila s nebohým manželom v harmonickom manželstve 45 rokov. V čase dopravnej nehody boli obaja na dôchodku, žalobkyňa mala 64 rokov a nebohý Juraj Pavlov 67 rokov. Každý deň trávili spolu, boli si oporou, nevedeli si jeden bez druhého predstaviť život. Spoločne sa starali aj o chod domácnosti. V spoločnej domácnosti s nimi žil aj ich syn - žalobca 3./, ktorý videl vo svojom otcovi vzor, pomáhali si navzájom, žalobca 3./ ho nosil k lekárom a aj na futbalové zápasy. Žalobkyňa 2./ pravidelne chodila navštevovať svojich rodičov, na nebohého otca sa mohla spofahnúť a bol jej pomocou aj pri výchove dvoch dcér. Na základe uvedeného si žalobcovia uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy titulom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla od žalovaného, a to v sume každý zo žalobcov po 20 000,- eur. Žalovaný s uplatneným nárokom žalobcov nesúhlasil, namietal základ nároku, výšku požadovanej nemajetkovej ujmy, ako aj pasívnu vecnú legitímáciu. Žiadal zohľadniť v rozhodnutí porušenie právnej povinnosti nebohého pripútať sa bezpečnostným pásom, zároveň mal za to, že žalobcovia relevantným spôsobom nepreukázali, ako sa strata príbuzného prejavila v ich ďalšom reálnom, či psychickom živote.

12. Súd sa v prvom rade vysporiadal s otázkou pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. S poukazom na právnu vetu uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/177/2018 z 29.11.2018 a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: "Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná". Súd tiež poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. ÚS 666/2016 ohľadom nemajetkovej ujmy vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu, podľa ktorého pojem "škoda" použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti s cieľom maximálne možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej úniovej regulácie. Vzhľadom na uvedené súd dospel k záveru, že žalovaný ako poisťovňa - poisťovateľ je v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. pasívne vecne legitimovaný, preto žalobcovia ako poškodení správne uplatnili svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči nemu. Na poistenie zodpovednosti vodiča motorového vozidla Z. - C. K. XXX E. - S. S. sa vzťahuje zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a v danom poistnom vzťahu má žalovaný postavenie poisťovne. Z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody totiž odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obetiach dopravnej nehody, za ktorú možno podľa § 13 Občianskeho zákonníka priznať peňažnú náhradu za nemajetkovú ujmu, ktorú v širšom poňatí treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. Ustanovenie § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. umožňuje poškodenému uplatniť jeho nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Z tohto dôvodu súd dospel k záveru, že žalobcovia majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému titulom § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s § 4 ods. 1 písm. a) a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z.

13. Žalobcovia sa voči žalovanému domáhali náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v spojení s § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. Podľa Občianskeho zákonníka prislúcha

ochrana osobnosti každej fyzickej osobe bez ohľadu na pôvod, rasu, národnosť, či sociálne postavenie. Predmetom ochrany je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný statok, ktorý patrí konkrétnej fyzickej osobe. Právo na ochranu osobnosti je nescudziteľné a neprevoditeľné, za určitých podmienok ho môžu uplatňovať po smrti fyzickej osoby len najbližší príbuzní (§ 15 Občianskeho zákonníka). Obsahom tohto práva je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý by bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo porušenie práv, ktoré sú príkladom uvedené v § 11 Občianskeho. Túto ochranu zákon zabezpečuje v plnom rozsahu aj vtedy, ak sú napadnuté len jednotlivé zložky osobnosti fyzickej osoby (napr. fyzická integrita, občianska česť, meno, podoba človeka, prejavy osobnej povahy a pod.). V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie, resp. porušenie čo i len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením, porušením jeho osobnosti ako celku.

14. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti čo i len jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensťa (vzťahu) s blízkou osobou. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov. Jednotlivé prostriedky na ochranu osobnosti sú relatívne samostatné. Je možné ich použiť jednotlivo alebo kumulovane, taktiež v závislosti od intenzity protiprávneho zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/265/2009 z 17.02.2011). Zároveň však nie je vylúčené, že tým istým konaním, ktoré po smrti fyzickej osoby neoprávnené zasiahlo do osobnosti zomrelého (napr. jeho cti a dobrého mena), došlo zároveň k zásahu aj do osobnosti pozostalej osoby (napr. do jej práva na súkromie). Podľa okolností, za ktorých k takému konaniu došlo, prichádza do úvahy tak možnosť tzv. postmortálnej ochrany osobnosti zomrelého v zmysle ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka, ako aj možnosť ochrany osobnosti pozostalej osoby v zmysle § 11 až 13 Občianskeho zákonníka (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/84/2011).

15. Žalobcovia sa domáhali priznania náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti s úmrtím ich manžela/ otca, ktorý zomrel dňa 09.04.2019 na následky dopravnej nehody zo dňa 28.03.2019, pričom si nárok uplatnili titulom ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka v spojení so zákonom č. 381/2001 Z. z. V súlade s rozhodovacou praxou súdov SR je aj úmrtie rodinného príslušníka spôsobené zavinením inej osoby pri dopravnej nehode neoprávneným zásahom do práva pozostalých na súkromie a rodinný život. V prípade žalobkyne 1./, ktorá mala v čase tragickej dopravnej nehody 63 rokov, išlo o náhlu stratu manžela, s ktorým žila v harmonickom manželstve 45 rokov. Z listinných dôkazov (bod 9.8 tohto rozsudku), ako aj z výpovede žalobkyne 1./ mal súd za preukázané, že žalobkyňa 1./ a zosnulý manžel žili v spoločnej domácnosti, boli na seba naviazaní, v čase dopravnej nehody už boli obaja na starobnom dôchodku. Trávili spolu každý deň, pomáhali si navzájom, spoločne sa finančne starali o chod domácnosti. Obaja boli účastníkmi dopravnej nehody, ktorú však nebohý manžel neprežil. Žalobkyňa 1./ bola nútená po nehode vyhľadať odbornú pomoc, keďže strata manžela ju nesmierne zasiahla, trpela nespavosťou, pociťovala úzkosť, obavy. Hoci s ňou po smrti manžela naďalej zostal žiť jej syn - žalobca 3./, stratu manžela jej už nik nenahradí. Rovnako pre žalobkyňu 2./ ako plnoletú dcéru nebohého otca nebolo jednoduché sa vysporiadať so stratou otca, ako vyplynulo z jej výpovede, so svojimi rodičmi už nežila, mala vlastnú rodinu, s ktorou nebohý A. S. veľmi dobre vychádzal. Žalobkyňa 2./ pravidelne, podľa jej možností, navštevovala svojho otca, ktorý jej počas života bol veľkou oporou a pomocou aj pri výchove dvoch dcér, pričom dobrý vzťah mal aj s jej manželom. Žalobca 3./ ako

plnoletý syn nebohého otca žil so svojimi rodičmi v spoločnej domácnosti, staral sa o nich, pomáhal im aj na záhrade, s nebohým otcom mal mimoriadne dobrý vzťah. Žalobca 3./ vypovedal, že v ňom otec videl seba a taktiež pre žalobcu 3./ bol jeho vzorom. Žalobca 3./ nosil svojho otca k lekárom, ale aj na futbalové zápasy, kde taktiež trávili spolu čas. Žalobca 3./ bol tiež účastníkom predmetnej dopravnej nehody, bol vodičom osobného motorového vozidla, do ktorého vinník narazil. V dôsledku zavineného konania vodiča motorového vozidla Z. - C. K. XXX E., ktoré ako následok vyvolalo úmrtie manžela žalobkyne 1./ a otca žalobcov 2./ a 3./, došlo k neoprávnenému zásahu do ich práva na súkromie, čo je v rozpore s článkom 19 ods. 2 Ústavy SR. Takýmto protiprávnym zásahom bola spôsobená ujma, ktorá bráni napĺňať citové potreby pozostalého, ktorému tak vznikla nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, t. j. sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj emocionálna sféra. Pri úmrtí členov rodiny môže pozostalá osoba utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva s blízkou osobou. Takýto zásah do osobnostnej sféry fyzickej osoby spôsobený konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Medzi stranami sporu neboli sporné okolnosti, za ktorých došlo k úmrtiu manžela/otca žalobcov, nebola sporná zodpovednosť vodiča S. S. za dopravnú nehodu, ani to, že v čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo, ktorým bola škoda spôsobená, poistené u žalovaného, ako ani nepripútané sa nebohého bezpečnostným pásom.

16. Nepochybne je smrť blízkej osoby pre pozostalých príbuzných traumatizujúcou udalosťou. V okamihu spôsobenia smrti fyzickej osoby neoprávneným konaním dôjde k zásahu do jednej z najdôležitejších hodnôt spoločnosti. Medzi blízkymi osobami existujú vzájomné sociálne, morálne, kultúrne a citové väzby vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, preto ak dôjde k úmrtiu jednej z týchto fyzických osôb zavinením inej osoby, považuje sa takéto konanie za neoprávnený zásah do práva na súkromie ostatných osôb tvoriacich spoločenstvo. Právo na súkromie totiž zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými osobami najmä v citovej oblasti tak, aby fyzická osoba mohla rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. V prípadoch, keď došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcu a chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je aj rodinný život, je z objektívneho hľadiska strata jedného z členov spoločenstva nenapraviteľnou ujmom, ktorá stíha jeho zostávajúcich členov (viď rozsudok Okresného súdu Poprad sp. zn. 11C/60/2017 z 22.05.2019). Zároveň ustanovenie § 15 Občianskeho zákonníka vymedzuje okruh osôb, ktoré sú oprávnené uplatňovať nároky na ochranu osobnosti za dotknutú osobu, ktorá zomrela. Uvedené ustanovenie je možné aplikovať iba na prípady, keď dotknutá osoba už nežije, avšak neoprávneným konaním došlo k zásahu práva na ochranu jej osobnosti. V predmetnej veci si žalobca uplatňuje nárok, ktorý vznikol zásahom do jeho práva na súkromný a rodinný život vyplývajúci z ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka.

17. Z vykonaného dokazovania mal súd z výpovedí žalobcov za preukázané, že žalobcovia mali s nebohým silné citové väzby, predstavovali súdržnú, starajúcu sa rodinu. Po tragickej dopravnej nehode, ktorej účastníkmi boli aj žalobkyňa 1./ a žalobca 3./, sa ťažko vysporiadavali so stratou manžela a otca. Zvlášť žalobkyňa 1./ ako manželka a žalobca 3./ ako syn žijúci s rodičmi ťažšie vnímali prázdnotu, ktorú pociťovali po smrti nebohého, keďže žalobkyňa 1./ trávila s nebohým každý deň 45 rokov, pričom žalobca 3./ videl vo svojom otcovi vzor, navzájom si pomáhali a trávili spolu voľné chvíle. So stratou manžela sa žalobkyňa 1./ ťažko vyrovnávala, v dôsledku psychických ťažkostí vyhľadala aj lekársku pomoc. Toho času síce žalobkyňa 2./ a žalobca 3./ predstavujú oporu pre žalobkyňu 1./, avšak manžela jej to nenahradí. Žalobca 3./ zostal žiť so žalobkyňou 1./ v spoločnej domácnosti, naďalej jej pomáha, zo života mu však chýba starostlivý a nápomocný otec. Žalovaný v priebehu konania sporoval preukázanie vzniku nemajetkovej ujmy u žalobcov a unesenie dôkazného bremena. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd aplikoval voľnú úvahu, pričom vychádzal z vyššie uvedených okolností prípadu. Mal za preukázané, že úmrtím manžela a otca žalobcov v dôsledku dopravnej nehody došlo k pretrhnutiu úzkych a rodinných väzieb žalobcov, čo predstavuje zásah do ich práva na súkromný a rodinný život. K. A. S. bola žalobcom spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma, pretože zosnulý už nebude členom tejto rodiny, došlo k nenapraviteľnej ujme, ktorú možno zmierniť len priznaním peňažnej satisfakcie. U žalobcov nepochybne došlo k zásahu do ich práva na súkromie, ktoré zahŕňa právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, a do práva na súkromný a rodinný život. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd s poukazom na § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka prihliadol predovšetkým na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V konaní bolo nesporné, že vinník - vodič osobného motorového vozidla zapríčinil dopravnú nehodu, keď nerešpektovaním dopravných predpisov spôsobil zrážku s

protiidúcim motorovým vozidlom, ktoré viedol žalobca 3./ a v ktorom boli aj žalobkyňa 1./ a nebohý Juraj Pavlov, ktorý nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Vinník dopravnej nehody bol potrestaný za prečin usmrtenia, avšak z výpovede žalobcov vyplýva, že sa im neospravedlnil, ani neposkytol žiadnu náhradu nemajetkovej ujmy. Hoci zosnulý nebol pripútaný bezpečnostným pásom, zo znaleckého posudku (bod 9.7 rozsudku) vyplýva, že v prípade pripútania sa zosnulého by bolo možné len hypoteticky odpovedať na rozsah a charakter jeho poranení, t.j. neexistovala jednoznačná odpoveď na to, či by A. S. dopravnú nehodu bol prežil, pokiaľ by bol pripútaný bezpečnostným pásom. Nepochybne smrť blízkej osoby je možné ťažko vyčíslieť peniazmi, a teda určiť ekvivalentnú náhradu. V takomto prípade náhrada nemajetkovej ujmy predstavuje len určitú satisfakciu, ktorej úlohou je iba do istej miery odškodniť stratu pozostalým, resp. zmierniť následky neoprávneného zásahu do práva na súkromie a rodinný život. Súd musí skúmať predovšetkým intenzitu neoprávneného zásahu, pretože v zásade platí, že čím závažnejšia je ujma čo do svojej intenzity a trvania, tým vyššie by malo byť aj primerané zadostučinenie. Uvedené zákonné ustanovenie nestanovuje žiadne limity a súd musí stanoviť výšku nemajetkovej ujmy po zohľadnení kritérií vyplývajúcich z § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu súd vždy musí vyhodnotiť osobitné okolnosti prípadu.

18. S prihliadnutím na okolnosti, za ktorých došlo k dopravnej nehode, úmrtie Juraja Pavlova v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, vek žalobcov a zosnulého v čase úmrtia manžela/otca, odsúdenie vinníka dopravnej nehody za prečin usmrtenia, súd podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s § 4 ods. 1 písm. a) a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. priznal žalobkyni 1./ ako manželke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 14 000,- eur, ktorú súd považoval za primeranú vzhľadom na stratu manžela, teda závažnosť vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva žalobkyne 1./ došlo, a prihliadnuc na zásadu primeranosti a proporcionality. Žalobkyni 2./ ako pozostalej dcére súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v sume 7 000,- eur, a to z dôvodu, že so zosnulým nežila v spoločnej domácnosti, nebola na neho odkázaná, nemožno preto hovoriť o tak silných vzťahoch ako v prípade žalobkyne 1./ a žalobcu 3./, avšak z dôvodu, že strata otca predstavuje zásah aj do jej osobnostných práv, má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výšku vzhľadom na zistené skutočnosti súd priznal odlišne, ako to bolo u žalobkyne - manželky zosnulého. Žalobcovi 3./ súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v sume 14 000,- eur, t.j. v rovnakej výške ako u žalobkyne 1./, pričom súd vychádzal z výpovede žalobcov, z ktorých nepochybne vyplynul blízky citový vzťah medzi zosnulým a jeho synom - žalobcom 3./, ktorý žil so svojimi rodičmi, s otcom bol v dennom kontakte, pomáhali si navzájom a trávili spolu všetok čas. Súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal aj z rozhodovacej praxe slovenských súdov, kedy napríklad v prípade straty manželky a matky bola primeranou, zodpovedajúcou ustálenej súdnej praxi považovaná náhrada nemajetkovej ujmy približne na úrovni 12 500,- eur pri strate manželky, 4 000,- pri strate matke u plnoletého syna nežijúceho v spoločnej domácnosti a 9 000,- eur pri strate matky u plnoletého syna žijúceho v spoločnej domácnosti (viď rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 25Co/214/2016 z 12.04.2017). Rovnako súd zásadu proporcionality aplikoval aj na žalovaného, ktorý je subjektom pôsobiacim v oblasti poisťovníctva, dlhoročne poskytujúcim služby v oblasti poistenia majetku, životného poistenia, preto priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy nepovažoval za neprimeranú, či likvidačnú na žalovaného.

19. Na základe vyššie uvedeného súd zaviazal žalovaného na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 14 000,- eur pre žalobkyňu 1./, v sume 7 000,- eur pre žalobkyňu 2./ a v sume 14 000,- eur pre žalobcu 3./ a vo zvyšnej časti, t.j. nad uvedenú sumu žalobu zamietol.

20. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 396 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

21. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 396 ods. 3 CSP s tým, že žalobcovia bol v predmetnom konaní úspešní. Aj keď žaloba bola sčasti zamietnutá, jej predmetom bol nárok, ktorého výška plnenia závisela len od úvahy súdu, preto súd aplikoval zásadu úspechu vo veci. Keďže žalobcovia mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu, je potrebné ich považovať

za plne procesne úspešných (viď napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/191/2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/141/2018). Vzhľadom na uvedené súd rozhodol tak, ako je uvedené v piatej výrokovej vete tohto rozsudku a žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania potom rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku, pričom pri určení výšky náhrady trov konania bude vychádzať z prisúdenej istiny.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno písomne podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava I.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.